

KATEDROS KALEIDOSKOPAS: POKALBIAI SU TRIMIS VDA DIZAINO KATEDROS VEDĖJAIŠ

Jurgita Juospaitytė-Bitinienė

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA

Maironio g. 6, LT-01124 Vilnius

jurgita@designers.lt

Viena seniausių Lietuvos dizaino mokymo institucijų – Vilniaus dailės akademijos (toliau – VDA) Dizaino katedra – šiemet mini penkiasdešimtmetį. Per šį laikotarpį katedra augo ir keitėsi, kūrė ir tobulino mokymo programas, patyrė permainų svorį – perėmimą iš planinės ekonomikos į laisvąją ir sužlugusių centralizuotų užsakymų (kartu ir studentų specializacijos planų) sistemą, susidūrė su naujais iššūkiais, mezgė tarptautinius ryšius. Į jos raidą, skirtingus veiklos aspektus bei svarbiausius įvykius įdomu pažvelgti katedros vedėjo akimis.

Nuo Dizaino (tuomet dar vadintos Pramonės gaminių meninio konstravimo) katedros įkūrimo 1961 m. jai vadovavo trys vedėjai: katedrą įkūręs ir jai vadovavęs iki 1985 m. profesorius Feliksas Daukantas (1915–1995), 1985–2006 m. katedros vairą laikęs profesorius Tadas Baginskas (g. 1936) ir nuo 2006 m. ją valdantis profesorius Arkadijus Varanka (g. 1952).

Čia pateikiami pokalbiai su T. Baginsku ir A. Varanka, greta jų pristatomi ir senesni, įvairiuose periodiniuose leidiniuose publikuoti interviu su F. Daukantu bei jo užrašų *Apie Dizaino katedros įkūrimą, metodiką ir projektavimo bendrąją charakteristiką 1971–1972*

fragmentai. Visos šios mintys, atsitikimai, pasiekimai, klaidos ir svarbiausių įvykių detalės tarsi sukuria vienišą, nuolat kintančios istorijos raštą.

Kaip nuo katedros įkūrimo iki šių dienų kinta dizainerio darbo suvokimas, dizaino specialybės populiarumas, prestižas ir t. t.?

A. V. Ko gero, apie tai daugiausia papasakotų mano buvęs dėstytojas T. Baginskas, katedroje dirbantis daugiau nei 30 metų. Mano nuomone, ši specialybė įgavo svorio, tad išaugo ir Dizaino katedros populiarumas. Be to, ir pats dizainas įgauna vis įvairesnių krypčių – atsiranda naujų jo šakų. Jei seniau dizainas buvo įsivaizduojamas tik kaip gaminio pagražinimas, šių dienų dizainas – veiksmo, progresyvaus, kūrybinio mąstymo įvardijimas. Tai nėra vien tik daikto projektavimas, bet sistemų, veiklos strategijų, problemų sprendimo kūrimas. Naujai atsiradusios kryptys – inžinerinis dizainas, mados, pramoninis, grafinis ir t. t. – smarkiai praplėtė dizaino suvokimą, dabar jis kitoks nei prieš 10 ar 20 metų.

events are an integral part of the constantly changing historical pattern.

The second part of this article discusses the overall development of the Design department in the context of Lithuanian design history.